

Musiqa pedagogikasi muammolari

Adiba Nabiyevna Asraqulova
Namangan davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Mazkur maqolada musiqa pedagogikasining dolzarb muammolari va ularning kelib chiqish sabablari tahlil qilingan. Unda ta'lim mazmunining zamonaviy talablar darajasida emasligi, an'anaviy o'qitish usullarining ustunligi, texnologik ta'minotning yetishmasligi hamda pedagog kadrlar tayyorlashdagi kamchiliklar yoritilgan. Shuningdek, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, baholash tizimini takomillashtirish va milliy hamda jahon musiqa madaniyatini uyg'unlashtirish masalalari ilmiy asosda ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijasida musiqa ta'limi samaradorligini oshirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish, interaktiv metodlardan foydalanish va o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish zarurligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: musiqa pedagogikasi, ta'lim muammolari, pedagogik yondashuv, innovatsion texnologiyalar, interaktiv metodlar, ijodiy rivojlanish, baholash tizimi, individual yondashuv, musiqiy ta'lim, estetik tarbiya

Problems of music pedagogy

Adiba Nabiyevna Asrakulova
Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: This article analyzes the current problems of music pedagogy and their causes. It highlights the lack of educational content at the level of modern requirements, the dominance of traditional teaching methods, the lack of technological support, and shortcomings in the training of pedagogical personnel. Also, the issues of taking into account the individual characteristics of students, improving the assessment system, and harmonizing national and world musical culture are considered on a scientific basis. As a result of the study, the need to introduce modern pedagogical technologies, use interactive methods, and develop the professional competence of teachers to increase the effectiveness of music education was substantiated.

Keywords: music pedagogy, educational problems, pedagogical approach, innovative technologies, interactive methods, creative development, assessment system, individual approach, musical education, aesthetic education

Kirish: Musiqa pedagogikasi ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u o'quvchilarning estetik didini shakllantirish, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va ma'naviy-axloqiy tarbiyasini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Biroq zamonaviy ta'lim tizimida musiqa pedagogikasi bir qator muammolar bilan yuzma-yuz kelmoqda. Ushbu muammolar ta'lim mazmuni, metodik yondashuvlar, texnologik ta'minot va pedagog kadrlar tayyorlash bilan bog'liq holda namoyon bo'ladi.

Musiqa pedagogikasidagi asosiy muammolardan biri - ta'lim mazmunining zamon talablariga to'liq mos kelmasligidir. Ayrim hollarda darsliklar va o'quv dasturlari eskirgan bo'lib, zamonaviy musiqa yo'nalishlari va texnologik yondashuvlarni yetarli darajada qamrab olmaydi. Bu esa o'quvchilarning qiziqishini pasaytiradi va ularning ijodiy salohiyatini to'liq ochib berishga to'sqinlik qiladi.

Yana bir muhim muammo - an'anaviy o'qitish usullarining ustunligi hisoblanadi. Ko'plab ta'lim muassasalarida musiqa darslari hanuzgacha passiv tinglash va yodlashga asoslangan holda olib boriladi. Holbuki, musiqa ta'limi amaliy faoliyat, ijro va ijodiy jarayonlar orqali samarali tashkil etilishi zarur. Interaktiv metodlar, loyiha asosida o'qitish va innovatsion yondashuvlar yetarli darajada qo'llanilmayotgani ham muammolardan biridir.

Texnologik ta'minotning yetishmasligi ham musiqa pedagogikasining dolzarb muammolaridan biridir. Zamonaviy musiqa ta'limi audio va video texnologiyalar, raqamli dasturlar va interaktiv vositalar bilan chambarchas bog'liq. Biroq barcha ta'lim muassasalarida bunday imkoniyatlar mavjud emas. Bu esa o'quvchilarning zamonaviy musiqa muhitiga moslashuvini qiyinlashtiradi.

Pedagog kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirish masalasi ham muhim ahamiyatga ega. Ba'zi o'qituvchilar zamonaviy pedagogik texnologiyalarni yetarli darajada bilmaydi yoki ularni amaliyotda qo'llashda qiynaladi. Bu esa darslarning samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, o'qituvchilarni muntazam ravishda qayta tayyorlash va ularning kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash zarur. Musiqa pedagogikasida o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish masalasi ham dolzarbdur. Har bir o'quvchining musiqiy qobiliyati, qiziqishi va qabul qilish darajasi turlicha bo'ladi. Biroq amaliyotda individual yondashuv yetarli darajada ta'minlanmaydi. Bu esa ayrim o'quvchilarning darsdan ortda qolishiga yoki qiziqishining pasayishiga olib keladi.

Shuningdek, musiqa ta'limining baholash tizimi ham takomillashtirishni talab qiladi. An'anaviy baholash usullari ko'pincha o'quvchilarning ijodiy yondashuvini to'liq aks ettira olmaydi. Zamonaviy ta'limda esa formatif baholash, o'z-o'zini baholash va portfolioga asoslangan yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Musiqa pedagogikasidagi yana bir muhim muammo - milliy va jahon musiqa madaniyatini uyg'unlashtirish masalasidir. Ba'zi hollarda darslarda faqat an'anaviy yoki aksincha, faqat zamonaviy musiqa namunalari o'rganiladi. Holbuki, bu ikki

yo'nalishni uyg'unlashtirish o'quvchilarning keng dunyoqarashini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, musiqa pedagogikasidagi muammolarni hal etish kompleks yondashuvni talab qiladi. Ta'lim mazmunini yangilash, zamonaviy metodlarni joriy etish, texnologik ta'minotni yaxshilash, pedagoglarning malakasini oshirish va individual yondashuvni kuchaytirish orqali musiqa ta'limi samaradorligini oshirish mumkin. Bu esa o'z navbatida, o'quvchilarning ijodiy va estetik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduraimov, S. (2024). METHODS OF USING PRACTICAL METHODS IN MUSIC CULTURE LESSONS IN HIGH SCHOOLS. Решение социальных проблем в управлении и экономике, 3(6), 22-25.

2. Abduraimov, S. Z. (2024). MUSIQA TO 'GARAKLARI ASOSIDA O 'QUVCHILARDA MILLIY RUHIYAT TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI. Inter education & global study, (5 (1)), 44-51.

3. Erdonov, S. B., Maxmudov, A. V., Abduraimov, O. S., Allamurotov, A. L., Mavlanov, B. J., & Mamatkasimov, O. T. (2023). On Reserves of Hippophae rhamnoides L. Fruit on the Territory of the Zarafshan National Nature Park of Uzbekistan. American Journal of Plant Sciences, 14, 946-954.

4. Abduraimov, S. Z. O. G. L. (2026). Maktab o 'quvchilari orasida milliy qo 'shiqchilikka bo 'layotgan munosabat. Science and Education, 7(2), 152-156.

5. Jurayeva, G. (2025). TALABALARNING O'ZBEK XALQ CHOLG'ULARIDA IJROCHILIK MAHORATLARINI OSHIRISHDA USTOZ-SHOGIRD AN'ANALARINING O'RNI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 535538.

6. Jurayeva, G. (2024). MUSIQA FANIDA XALQ CHOLG'ULARINI O'RGATISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. Universal Science Perspectives International Scientific Practical Journal, 1(1).

7. Jo'Rayeva, G. Z. Q. (2026). STEM yondashuvi asosida musiqa nazariyasi ta'limini rivojlantirish yo 'llari. Science and Education, 7(2), 169-174.

8. qizi Jurayeva, G. Z. (2025). MUSIQA FANI ORQALI O'QUVCHILARNING ESHITISH QOBILIYATLARINI KUCHAYTIRISH. Ustozlar uchun, 82(1), 387-390.

9. qizi Jurayeva, G. Z. (2025). STEAM YONDASHUVI ASOSIDA MUSIQA DARSLARINI TASHKIL ETISH. Ustozlar uchun, 82(1), 383-386.

10. qizi Jurayeva, G. Z. (2025). STEAM YONDASHUVI ASOSIDA MUSIQA DARSLARINI TASHKIL ETISH. Ustozlar uchun, 82(1), 383-386.

11. Akhmedov, B. (2023). THE FIRST FORMATION PROCESSES OF UZBEK VOCAL PERFORMANCE. Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования, 2(8), 126-128.
12. Sayfiddinovich, A. B. (2025). Dirijorlik fani haqida. Research Focus, 4(Special Issue 3), 222-233.
13. Sayfiddinovich, A. B. (2025, December). BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA MUSIQAGA JO'R BO'LISH FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH. In Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus (Vol. 1, No. 1, pp. 584-587).
14. Axmedov, B., & To'lanova, M. (2025). RITMIK CHIZGILAR VA TUZILISHLAR HAMDA BADIY OBRAZLAR YARATISH ORQALI BOLALAR TASAVVURLARINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 447-450.
15. Akhmedov, B. (2026, February). DEVELOPMENT OF STUDENTS'MUSICAL ABILITIES ON THE BASIS OF INTEGRATIVE ACTIVITIES IN MUSIC CLASSES. In International Conference on Science, Education & Law (Vol. 2, No. 2, pp. 120-123).
16. Akhmedov, B. (2026, February). THE ROLE OF MUSIC IN THE FORMATION OF PERSONALITY. In International Conference on Social Sciences & Humanities (Vol. 2, No. 2, pp. 72-76).
17. Akhmedov, B. (2026, February). TECHNICAL AND EXPRESSIVE ASPECTS OF THE CONDUCTING APPARATUS. In International Conference on Social Sciences & Humanities (Vol. 2, No. 2, pp. 68-71).
18. Ahmedov, B. S. (2026). Umumta'lim maktablari musiqa darslarida musiqa tinglash jarayonining metodik asoslari. Science and Education, 7(2), 182-187.
19. Sayfiddinovich, A. B. (2025, December). YETTINCHI SINFDAN MUSIQA O'QITISHNING VAZIFALARI VA MAZMUNI. In Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus (Vol. 1, No. 1, pp. 525-531).
20. Nabieva, A. A. (2021). The role of youth in society's economic development. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(7), 211-214.
21. Asraqulova, A. (2025). MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALAR TARBIYASIDA MUSIQIY TARBIYANING O'RNI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 348-351.
22. Asrakulova, A. (2025). ECONOMIC VIEWS OF ABU NASR FORABI. Инновационные исследования в науке, 4(2), 65-68.
23. Nabieva, A. A. (2025). ECONOMIC THOUGHTS OF YUSUF KHOS KHOJIB. Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research, 3(2), 212-214.

24. Asrakulova, A. (2025, February). HISTORICAL-PHILOSOPHICAL AND PUBLIC ADMINISTRATION ISSUES IN NIZAMULMULK'S "SIYOSATNOMA". In *Международная конференция академических наук* (Vol. 4, No. 2, pp. 85-88).

25. Nabieva, A. A. (2022). PHILOSOPHICAL DETERMINISTIC PARADIGMS OF ECONOMIC POLICY.

26. Asrakulova, A. (2024). THEORETICAL ISSUES ON THE FORMATION OF THE ECONOMIC THINKING OF YOUTH. *Наука и технология в современном мире*, 3(10), 38-41.

27. Асракулова, А. (2022). Факторы развития экономического мышления молодежи в годы третьего возрождения. *Общество и инновации*, 3(8/S), 157-162.

28. Асракулова, А. (2022). Факторы развития экономического мышления молодежи в годы третьего возрождения. *Общество и инновации*, 3(8/S), 157-162.

29. Asraqulova, A. N. (2026). Mustaqil ta'lim jarayonida o 'qituvchining fasilitator roli va talabalarning tanqidiy fikrlash hamda ijodiy faolligini rivojlantirish. *Science and Education*, 7(1), 943-947.

30. Asraqulova, A. N. (2026). Bo 'lajak musiqa o 'qituvchisining kreativ kompetentligi. *Science and Education*, 7(2), 175-181.

31. Gaziyev, J. J., & Toshmatov, G. O. (2021). Acts credit module system and its implementation activities in higher educational process. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 10(9), 467-472.

32. Toshmatov, G. U., & Sharopova, S. D. (2025). MULTIMEDIYA TEXNOLOGIYALARI ORQALI MUSIQA TA'LIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODUKASI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 491-493.

33. Toshmatov, G. (2025). KREDIT MODUL TIZMIDA TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIM BO'YICHA KREATIV FAOLIYATLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *Research Focus*, 4(Special Issue 3), 244-252.

34. Toshmatov, G. U., & To'raboyeva, M. (2025). UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA SINFDAN TASHQARI MUSIQA TO'GARAKLARI VA ULARNING MAQSAD VA VAZIFALARI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 494-498.

35. Toshmatov, G. U. (2025). MUSIQA TA'LIMIDA MUSTAQIL TA'LIM FAOLIYATLARI ORQALI TALABALARNING KASBIY-IJODIY MAHORATLARINI RIVOJLANTIRISH. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 489-490.

36. Olimjonovich, T. G. (2024). Development Of Knowledge Of Students Through Independent Study On The Basis Of A Systematic Approach. *Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research*, 2(11), 19-24.
37. Ташматов, М. Г. (2021). К вопросу о методике постановки голоса. *Проблемы современной науки и образования*, (5-1 (162)), 59-61.
38. Toshmatov, G. (2025). YEVIROPA ECTS KREDIT-MODUL TIZIMIDA MUSTAQIL TA'LIM VA UNGA O'QITUVCHINING RAHBARLIK FAOLIYATI. *Research Focus*, 4(3), 81-84.
39. Toshmatov, G. U. O. (2026). Kredit-modul tizimida musiqiy fanlardan mustaqil ta'limni tashkil etish va uni o'qitish samaradorligini oshirish metodikasi. *Science and Education*, 7(1), 954-959.
40. Toshmatov, G. U., & Qambarova, N. (2025). MAKTABGACHA TA'LIMDA MUSIQA MASHG'ULOTLARINI OLIB BORISHDA PEDAGOGIK INNOVATSION YONDASHUVLAR. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 513515.
41. Toshmatov, G. U., & To'rabayeva, M. (2024). Talabaning Musiqiy Fanlardan Mustaqil Ta'lim Topshiriqlarini Bajarish Ko'nikmalarini Shakllantirish. *Journal of universal science research*, 2(11), 72-78.
42. GULOMJON, T., & JOBIRKHAN, G. (2020). THE ROLE OF INTERACTIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF MUSIC EDUCATION. *THE AMERICAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE AND EDUCATION INNOVATIONS Учредители: The USA Journals*, 2(12), 205-208.
43. Toshmatov, G., & Daminova, G. Principles of organization of independent education in the credit-module system. *Jamiyat va innovatsiyalar*. 05 (2022). ISSN 2181-1415-B. 51-58.
44. Тошматов, Г., & Даминова, Г. (2022). Принципы организации самостоятельного обучения в кредитно-модульной системе. *Общество и инновации*, 3(5), 50-57.
45. Toshmatov, G. U. O. (2026). Musiqa ta'limi jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. *Science and Education*, 7(2), 195-201.